

Nyt bio-middel mod bygbladplet

Af Bent J. Nielsen, DJF, Forskningscenter Flakkebjerg

Nyt biologisk bejdsemiddel til bekæmpelse af bygbladplet og sribesyge i byg

Ved produktion af økologisk byg er det vigtigt, at udsæden er sund og af høj kvalitet. Det har ofte været svært at sikre et højt sundhedsniveau i den økologiske byg på grund af forekomst af udsædsbårne plantesygdomme som sribesyge, bygbladplet, nøgen bygbrand eller spiringsfusariose. Disse sygdomme sidder i eller på kernerne og kan forårsage forskellige former for skade som spirehæmning (fusarioser), bladpletter (bygbladplet), brune striber (sribesyge) eller sorte brandaks (nøgen bygbrand). Da der ikke har været effektive bekæmpelsesmetoder tilgængelige til den økologiske bygavl, er det bestemt, at den økologiske såsæd skal være analyseret for udsædsbårne sygdomme og kun må sælges, hvis sygdommene er under bestemte skadetærskler. Dette er indført for at undgå skade i de fremvoksende planter eller opformering i såsædsproduktionen generelt på længere sigt.

Som noget nyt er der nu for første gang godkendt et biologisk bejdsemiddel til brug i byg, som muliggør en direkte bekæmpelse i såsæden. Det er produktet Cedomon, som indeholder bakterien *Pseudomonas chlororaphis*. Produktet er dog kun virksomt mod bygbladplet og sribesyge og har ingen virkning mod nøgen bygbrand. Cedomon blev i december 2004 godkendt til brug i Danmark med 7,5 ml pr. kg byg, men der foreligger dog endnu ikke et markedsført produkt.

Ved byggens spiring optages der vand, og hvis der er bejdset med Cedomon, vil bakterien blive aktiveret og direkte bekæmpe eller udkonkurrere nogle af de skadevoldende svampe, som findes på kernens yderste dele. Det gælder især bygbladplet og til en vis grad sribesyge, men *ikke* nøgen bygbrand, som sidder helt inde i kimen og uden for bakteriens rækkevidde.

Cedomon har ikke fuld virkning mod bygbladplet eller sribesyge. Virkningen over for

bygbladplet er middel til god (omkring 80-90%), mens virkningen over for sribesyge kun er moderat (omkring 75-85%) i forhold til konventionelle kemiske bejdsemidler, hvor virkningen ligger på 98-10 %. Der efterlades en vis mængde restsmitte og det betyder, at produktet ikke må anvendes, hvis såsæden er for kraftigt angrebet af bygbladplet eller sribesyge.

Cedomon må *kun* anvendes efter forudgående sygdomsanalyse af såsæden, og *kun* hvis forekomst af sribesyge/bladplet er under 15%. Hvis der alene forekommer bygbladplet, må bejdsemidlet kun anvendes i partier, der har mindre end 45% bygbladplet.

For at begrænse restsmitte i inficerede bygpartier og for at hindre en eventuel opformering, må Cedomon kun anvendes i de sidste opformeringsgenerationer af korn. I konventionel planteavl således kun i certificeret såsæd C2 og i økologisk planteavl kun i C1 og C2 (C1 er det såsæd den økologiske fremavler starter sin produktion med).

Hvis der forekommer nøgen bygbrand i såsæden kan Cedomon ikke hjælpe. Eneste løsning er her at kassere såsæden, hvis analysen viser mere end 2% angreb.

Cedomon skal anvendes med 7,5 ml/kg i lukkede industrielle bejdseanlæg. Bejdsemængden ligger betydeligt over normal bejdsemængde, og da virkningen som nævnt er moderat, er det vigtigt, at der ikke reduceres på denne mængde.

Denne klumme blev bragt d. 25. februar 2005 i Økologisk Jordbrug nr. 331.